

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

19 decembrie 2024*

„Trimitere preliminară – Politica în domeniul azilului – Regulamentul (UE) nr. 604/2013 – Articolul 3 alineatul (2) – Transferul solicitantului de azil către statul membru responsabil de examinarea cererii de protecție internațională – Articolul 4 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene – Risc de tratament inuman sau degradant – Mijloace de probă și nivel probatoriu privind riscul real de tratament inuman sau degradant, care rezultă din deficiențe sistemice ale procedurii de azil și ale condițiilor de primire a solicitanților în statul membru responsabil – Suspendare de către statul membru responsabil a preluării și a reprimirii solicitanților de azil”

În cauzele conexate C-185/24 și C-189/24 [Tudmur]ⁱ,

având ca obiect două cereri de decizie preliminară formulate în temeiul articolului 267 TFUE de Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (Tribunalul Administrativ Superior al Landului Renania de Nord-Westfalia, Germania), prin deciziile din 14 februarie 2024, primite de Curte la 7 și 8 martie 2024, în procedurile

RL (C-185/24),

QS (C-189/24)

împotriva

Bundesrepublik Deutschland,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din doamna K. Jürimäe (raportoare), președintă de cameră, domnul K. Lenaerts, președintele Curții, și domnii M. Gavalec, Z. Csehi și F. Schalin, judecători,

avocat general: domnul M. Szpunar,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

* Limba de procedură: germana.

ⁱ Numele prezentei cauze este un nume fictiv. El nu corespunde numelui real al niciuneia dintre părțile la procedură.

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru guvernul german, de J. Möller și R. Kanitz, în calitate de agenți;
- pentru guvernul danez, de D. Elkan, M. Jespersen și C. Maertens, în calitate de agenți;
- pentru guvernul francez, de R. Bénard și O. Duprat-Mazaré, în calitate de agenți;
- pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de L. D’Ascia și D. G. Pintus, avvocati dello Stato;
- pentru guvernul austriac, de A. Posch, J. Schmoll și M. Kopetzki, în calitate de agenți;
- pentru guvernul finlandez, de H. Leppo, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de A. Katsimerou și B. Schima, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererile de decizie preliminară privesc interpretarea articolului 3 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul (UE) nr. 604/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid (JO 2013, L 180, p. 31, denumit în continuare „Regulamentul Dublin III”).
- 2 Aceste cereri au fost formulate în cadrul unor litigii între doi resortisanți sirieni, pe de o parte, și Bundesrepublik Deutschland (Republica Federală Germania), pe de altă parte, în legătură cu deciziile prin care s-au respins cererile lor de azil și s-a dispus expulzarea lor către Italia.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Articolul 4 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”) prevede:
„Nimeni nu poate fi supus torturii și nici pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante.”

4 Considerentele (4) și (5) ale Regulamentului Dublin III au următorul cuprins:

- „(4) Concluziile de la Tampere exprimă de asemenea faptul că [sistemul european comun de azil] ar trebui să includă, pe termen scurt, o metodă clară și operațională pentru determinarea statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil.
- (5) O astfel de metodă ar trebui să se întemeieze pe criterii obiective și echitabile atât pentru statele membre, cât și pentru persoanele în cauză. Ar trebui, în principiu, să facă posibilă determinarea rapidă a statului membru responsabil, astfel încât să se garanteze accesul efectiv la procedurile pentru acordarea protecției internaționale și să nu compromită obiectivul prelucrării rapide a cererilor de protecție internațională.”

5 Articolul 3 din acest regulament, intitulat „Accesul la procedura de examinare a unei cereri de protecție internațională”, prevede la alineatele (1) și (2):

„(1) Statele membre examinează orice cerere de protecție internațională prezentată de un resortisant al unei țări terțe sau de un apatrid pe teritoriul oricăruia dintre ele, inclusiv la frontieră sau în zonele de tranzit. Cererea este examinată de un singur stat membru, și anume acela pe care criteriile stabilite de capitolul III îl desemnează responsabil.

(2) Atunci când niciun stat membru responsabil nu poate fi desemnat pe baza criteriilor menționate în prezentul regulament, primul stat membru în care a fost prezentată cererea de protecție internațională este responsabil de examinarea acesteia.

Atunci când este imposibilă transferarea solicitantului către statul membru desemnat inițial drept responsabil, pentru că există temeiuri substanțiale de a crede că în acel stat membru există deficiențe sistemice ale procedurii de azil și ale condițiilor de primire a solicitanților care duc la un risc de tratament inuman sau degradant în sensul articolului 4 din [cartă], statul membru care îndeplinește procedura de determinare a statului membru responsabil continuă examinarea criteriilor stabilite la capitolul III, pentru a determina dacă alt stat membru poate fi desemnat drept responsabil.

Atunci când transferul nu poate fi efectuat în temeiul prezentului alineat, către unul dintre statele membre desemnate pe baza criteriilor stabilite la capitolul III și nici către primul stat membru în care a fost prezentată cererea, statul membru care îndeplinește procedura de determinare a statului membru responsabil devine statul membru responsabil.”

Dreptul german

6 Potrivit articolului 29 alineatul (1) din Asylgesetz (Legea privind azilul), în versiunea publicată la 2 septembrie 2008 (BGBl. 2008 I, p. 1798), modificat ultima dată prin articolul 1 din Legea din 19 decembrie 2023 (BGBl. 2023 I, nr. 382):

„Cererea de azil este inadmisibilă dacă:

„1. un alt stat este responsabil de examinarea cererii de azil

a) în conformitate cu Regulamentul [Dublin III]

[...]”

Litigiile principale și întrebările preliminare

- 7 RL și QS sunt doi resortisanți sirieni. Aceștia au depus o cerere de azil în Germania la 30 decembrie 2021 și, respectiv, la 15 februarie 2022.
- 8 Pe baza informațiilor conținute în baza de date Eurodac, Republica Italiană a fost însă identificată ca fiind statul membru responsabil de examinarea celor două cereri de azil.
- 9 În consecință, Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Oficiul Federal pentru Migrație și Refugiați, Germania) (denumit în continuare „Oficiul Federal”) a solicitat Republicii Italiene să îi preia pe RL și QS. Această cerere a rămas fără răspuns.
- 10 Prin urmare, prin deciziile din 31 martie și 19 aprilie 2022, Oficiul Federal a respins ca inadmisibile cererile de azil formulate de RL și de QS în temeiul articolului 29 alineatul (1) punctul 1 litera a) din Legea privind azilul, astfel cum a fost modificată prin Legea din 19 decembrie 2023, pentru motivul că Republica Italiană era responsabilă de examinarea cererilor lor de azil. El a dispus de asemenea expulzarea acestor solicitanți către Italia.
- 11 RL și QS au introdus fiecare o acțiune împotriva acestor decizii la Verwaltungsgericht Düsseldorf (Tribunalul Administrativ din Düsseldorf, Germania). Prin ordonanțele din 25 și 29 aprilie 2022, acesta a conferit efect suspensiv acestor căi de atac. Prin hotărârile din 11 și 13 mai 2022, el a anulat deciziile menționate.
- 12 Republica Federală Germania a declarat apel împotriva acestor hotărâri la Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (Tribunalul Administrativ Superior al Landului Renania de Nord-Westfalia, Germania), care este instanța de trimitere.
- 13 În timp ce apelurile erau pendinte, unitatea Dublin italiană a adresat, la 5 decembrie 2022, o circulară tuturor unităților Dublin. Această circulară avea următorul cuprins:

„Vă informăm că, din motive tehnice survenite în mod neprevăzut, legate de indisponibilitatea instalațiilor de primire, statele membre sunt rugate să suspende temporar transferurile către Italia începând cu ziua de mâine, cu excepția cazurilor de reîntregire a familiei minorilor neînsoțiți.

Alte informații mai detaliate privind durata suspendării vor fi trimise ulterior.”
- 14 La 7 decembrie 2022, unitatea Dublin italiană a trimis o a doua circulară. Aceasta era redactată după cum urmează:

„Vă scriem în continuarea comunicării anterioare din 5 decembrie privind suspendarea transferurilor, cu excepția cazurilor de reîntregire a familiei minorilor, din cauza indisponibilității instalațiilor de primire.

În această privință, având în vedere numărul mare de sosiri, atât la frontierele maritime, cât și la cele terestre, vă informăm cu privire la necesitatea revizuirii calendarului activităților de primire a resortisanților țărilor terțe, ținând seama de asemenea de lipsa unor spații de primire disponibile.”

- 15 Prin ordonanțele din 21 iunie 2023, instanța de trimitere a respins apelurile menționate la punctul 12 din prezenta hotărâre. Ea a considerat că Republica Federală Germania devenise responsabilă de examinarea cererilor de azil formulate de RL și de QS în conformitate cu articolul 3 alineatul (2) al treilea paragraf din Regulamentul Dublin III, din moment ce transferul acestor solicitanți în Italia era imposibil.
- 16 Aceste ordonanțe au fost anulate de Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală, Germania), iar cauzele au fost trimise instanței de trimitere în vederea unei noi examinări și a unei noi decizii.
- 17 În acest cadru, instanța respectivă arată că, în conformitate cu dispozițiile Regulamentului Dublin III, Republica Italiană este statul membru responsabil de examinarea cererilor de azil în cauză. Prin urmare, aceste cereri ar fi putut fi respinse ca inadmisibile, cu excepția cazului în care Republica Federală Germania ar fi devenit statul membru responsabil în temeiul articolului 3 alineatul (2) al doilea și al treilea paragraf din acest regulament, ca urmare a „deficiențelor sistemice” ale procedurii de azil și ale condițiilor de primire a solicitanților de protecție internațională în Italia, care duc la un risc de tratament inuman sau degradant în sensul articolului 4 din cartă.
- 18 Or, instanța menționată apreciază că este necesar să se clarifice interpretarea noțiunii de „deficiențe sistemice” în sensul articolului 3 alineatul (2) al doilea paragraf din regulamentul amintit. Ea ridică problema dacă reprezintă deficiențe sistemice refuzurile statului membru responsabil de a prelua sau de a reprimi solicitanții de protecție internațională pentru o perioadă nedeterminată, cu excepția unor cazuri individuale rare.
- 19 Instanța de trimitere consideră că răspunsul la această întrebare trebuie să fie afirmativ. În opinia sa, prin refuzul deliberat de a prelua sau de a reprimi solicitanții de azil, Republica Italiană le refuză de la bun început accesul la procedura de azil și primirea.
- 20 În ipoteza în care s-ar răspunde totuși negativ la întrebarea menționată, această instanță mai urmărește să afle modul în care poate aprecia existența unor deficiențe sistemice într-un caz în care statul membru responsabil refuză să preia sau să reprimească solicitanții de azil. Astfel, într-un asemenea caz, ar fi imposibil să se colecteze elemente obiective, fiabile, precise și actualizate în mod corespunzător referitoare la procedura de azil și la condițiile de primire a solicitanților de azil necesare în vederea unei asemenea aprecieri.
- 21 În aceste condiții, Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (Tribunalul Administrativ Superior al Landului Renania de Nord-Westfalia) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări:

„1) Articolul 3 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul [Dublin III] trebuie interpretat în sensul că procedura de azil și condițiile de preluare a solicitanților din statul membru determinat inițial ca responsabil prezintă deficiențe sistemice care implică un risc de tratament inuman sau degradant în sensul articolului 4 din [cartă] în cazul în care, în temeiul deciziei autorităților publice de a suspenda acceptarea transferurilor, acest stat membru refuză în principiu să preia (să reprimească) pentru o perioadă nedeterminată solicitanți de azil?

- 2) În cazul unui răspuns negativ la prima întrebare: articolul 3 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul [Dublin III] trebuie interpretat în sensul că aplicarea dispozițiilor de drept al Uniunii privind stabilirea situației de fapt, care impun constatarea unor elemente obiective, fiabile, precise și actualizate în mod corespunzător referitoare la procedura de azil și la condițiile de preluare a solicitanților care trebuie transferați, face obiectul unei restricții în cazul în care instanța sesizată nu poate obține aceste elemente și nu ar putea stabili decât o situație de fapt ipotetică întrucât, în temeiul deciziei autorităților publice de a suspenda acceptarea transferurilor, statul membru [care trebuie considerat responsabil] refuză în principiu să preia (să reprimească) pentru o perioadă nedeterminată solicitanți de azil?”

Procedura în fața Curții

- 22 Prin decizia președintelui Curții din 25 aprilie 2024, cauzele C-185/24 și C-189/24 au fost conexe pentru buna desfășurare a fazelor scrisă și orală ale procedurii, precum și în vederea pronunțării hotărârii.
- 23 Prin decizia președintelui Curții din aceeași zi, prezentele cauze au fost supuse unui tratament prioritar.
- 24 Prin Ordonanța președintelui Curții din 7 iunie 2024, solicitarea instanței de trimitere de judecare a prezentelor cauze potrivit procedurii accelerate prevăzute la articolul 105 din Regulamentul de procedură al Curții a fost respinsă.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la admisibilitate

- 25 Guvernul italian invocă inadmisibilitatea celei de a doua întrebări, care ar fi pur ipotetică, întrucât ar fi întemeiată pe o premisă eronată și contrară principiului încrederii reciproce, în ceea ce privește motivele suspendării transferurilor către Italia.
- 26 Potrivit unei jurisprudențe constante, întrebările referitoare la interpretarea dreptului Uniunii adresate de instanța națională în cadrul normativ și factual pe care îl definește sub răspunderea sa și a cărui exactitate Curtea nu are competența să o verifice beneficiază de o prezumție de relevanță. Refuzul Curții de a se pronunța asupra unei cereri de decizie preliminară formulate de o instanță națională este posibil numai dacă este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, atunci când problema este de natură ipotetică sau atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care i-au fost adresate [Hotărârea din 18 iunie 2024, Bundesrepublik Deutschland (Efectul unei decizii de acordare a statutului de refugiat), C-753/22, EU:C:2024:524, punctul 44 și jurisprudența citată].
- 27 În speță, din cererile de decizie preliminară reiese fără echivoc că a doua întrebare privește efectiv interpretarea normelor de drept al Uniunii pertinente pentru soluționarea litigiilor principale. În plus, întrucât instanța de trimitere stabilește cadrul juridic și factual al litigiilor principale pe propria răspundere, nu este de competența Curții să verifice premisele pe care se întemeiază cererile de decizie preliminară.

28 Prin urmare, a doua întrebare este admisibilă.

Cu privire la fond

- 29 Prin intermediul celor două întrebări, care trebuie examinate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 3 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul Dublin III trebuie interpretat în sensul că se poate constata că există, în statul membru desemnat drept responsabil în temeiul criteriilor prevăzute în capitolul III din acest regulament, deficiențe sistemice ale procedurii de azil și ale condițiilor de primire a solicitanților de protecție internațională, care duc la un risc de tratament inuman sau degradant în sensul articolului 4 din cartă, pentru simplul motiv că acest stat membru a suspendat, în mod unilateral, preluările și reprimările acestor solicitanți. În cazul unui răspuns negativ, această instanță solicită să se stabilească pe baza căror elemente poate stabili existența unor astfel de deficiențe într-o asemenea situație.
- 30 Trebuie amintit că dreptul Uniunii se întemeiază pe premisa fundamentală potrivit căreia fiecare stat membru împărtășește cu toate celelalte state membre și recunoaște că acestea împărtășesc cu el o serie de valori comune pe care se întemeiază Uniunea Europeană, după cum se precizează la articolul 2 TUE. Această premisă implică și justifică existența încrederii reciproce între statele membre în recunoașterea acestor valori și, așadar, în respectarea dreptului Uniunii care le pune în aplicare, precum și în faptul că ordinele lor juridice naționale sunt în măsură să furnizeze o protecție echivalentă și efectivă a drepturilor fundamentale recunoscute de cartă, printre altele la articolele 1 și 4 din aceasta, care consacră una dintre valorile fundamentale ale Uniunii și ale statelor sale membre, și anume demnitatea umană, care cuprinde printre altele interzicerea tratamentelor inumane sau degradante [a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 martie 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, punctul 80, precum și Hotărârea din 29 februarie 2024, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Încredere reciprocă în caz de transfer), C-392/22, EU:C:2024:195, punctul 43 și jurisprudența citată].
- 31 Principiul încrederii reciproce între statele membre are, în dreptul Uniunii, o importanță fundamentală, având în vedere că permite crearea și menținerea unui spațiu fără frontiere interioare. Mai concret, principiul încrederii reciproce impune, îndeosebi în ceea ce privește spațiul de libertate, securitate și justiție, fiecăruia dintre aceste state să considere, cu excepția unor împrejurări excepționale, că toate celelalte state membre respectă dreptul Uniunii și în special drepturile fundamentale recunoscute de acesta [Hotărârea din 19 martie 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, punctul 81 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea din 29 februarie 2024, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Încredere reciprocă în caz de transfer), C-392/22, EU:C:2024:195, punctul 44].
- 32 Prin urmare, în contextul sistemului european comun de azil și în special al Regulamentului Dublin III, trebuie să se prezume că tratamentul aplicat solicitanților unei protecții internaționale în fiecare stat membru este conform cerințelor cartei, ale Convenției privind statutul refugiaților, semnată la Geneva la 28 iulie 1951 [*Recueil des traités des Nations unies*, vol. 189, p. 150, nr. 2545 (1954)], intrată în vigoare la 22 aprilie 1954 și completată prin Protocolul privind statutul refugiaților, încheiat la New York la 31 ianuarie 1967 și intrat în vigoare la 4 octombrie 1967, precum și ale Convenției europene pentru protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 [a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 martie 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, punctul 82 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea din 29 februarie 2024, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Încredere reciprocă în caz de transfer), C-392/22, EU:C:2024:195, punctul 45].

- 33 Nu poate fi exclus totuși ca, în practică, acest sistem să întâmpine dificultăți majore de funcționare într-un anumit stat membru, astfel încât să existe un risc serios ca, în cazul transferului către acest stat membru, unii solicitanți de protecție internațională să fie tratați într-un mod incompatibil cu drepturile lor fundamentale [Hotărârea din 19 martie 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, punctul 83 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea din 29 februarie 2024, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Încredere reciprocă în caz de transfer), C-392/22, EU:C:2024:195, punctul 46].
- 34 Astfel, articolul 3 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul Dublin III prevede că un solicitant de protecție internațională nu poate fi transferat către statul membru responsabil de examinarea cererii sale în cazul în care există temeieri substanțiale de a crede că ar fi expus unui risc de tratament inuman sau degradant, în sensul articolului 4 din cartă, ca urmare a unor deficiențe sistemice ale procedurii de azil și ale condițiilor de primire a solicitanților unei asemenea protecții în acest stat membru [Hotărârea din 29 februarie 2024, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Încredere reciprocă în caz de transfer), C-392/22, EU:C:2024:195, punctul 47]. În această ipoteză, în conformitate cu articolul 3 alineatul (2) al doilea și al treilea paragraf din respectivul regulament, statul membru care îndeplinește procedura de determinare a statului membru responsabil devine statul membru responsabil de examinarea cererii de protecție internațională în cazul în care constată, după ce continuă examinarea criteriilor stabilite în capitolul III din regulamentul menționat, că este imposibil transferul solicitantului către un stat membru desemnat pe baza acestor criterii sau către primul stat membru în care a fost prezentată cererea (Hotărârea din 19 martie 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, punctul 86).
- 35 Or, din articolul 3 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul Dublin III rezultă fără echivoc că numai „deficiențele sistemice” care „conduc la un risc de tratament inuman sau degradant în sensul articolului 4 din [cartă]” fac imposibil transferul unui solicitant de protecție internațională către statul membru responsabil. Această dispoziție prevede, așadar, două condiții cumulative [a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 februarie 2024, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Încredere reciprocă în caz de transfer), C-392/22, EU:C:2024:195, punctele 57 și 58].
- 36 Prima dintre aceste condiții, referitoare la existența unor „deficiențe sistemice”, este îndeplinită atunci când deficiențele în cauză continuă să existe și privesc în general procedura de azil și condițiile de primire aplicabile solicitanților de protecție internațională sau, cel puțin, anumitor grupuri de solicitanți de protecție internațională luate în ansamblu [a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 februarie 2024, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Încredere reciprocă în caz de transfer), C-392/22, EU:C:2024:195, punctul 59].
- 37 Aceste deficiențe trebuie, de altfel, să atingă un prag deosebit de ridicat de gravitate, care depinde de ansamblul datelor din cauză. Acest prag ar fi atins atunci când indiferența autorităților unui stat membru ar avea drept consecință faptul că o persoană în întregime dependentă de ajutorul public s-ar afla, independent de voința sa și de alegerile sale personale, într-o situație de lipsuri materiale extreme, care nu i-ar permite să facă față celor mai elementare nevoi, cum sunt îndeosebi cele de a se hrăni, de a se spăla și de a-și asigura o locuință, și care i-ar aduce atingere sănătății fizice sau mentale sau ar aduce-o într-o stare de degradare incompatibilă cu demnitatea umană. Pragul menționat nu poate, așadar, acoperi situații caracterizate chiar printr-o mare precaritate sau o puternică degradare a condițiilor de viață ale persoanei în cauză, atunci când acestea nu implică lipsuri materiale extreme care plasează respectiva persoană într-o situație de o asemenea gravitate încât să poată fi asimilată unui tratament inuman sau degradant (a se vedea în

acest sens Hotărârea din 19 martie 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, punctele 91-93, precum și Ordonanța din 13 noiembrie 2019, Hamed și Omar, C-540/17 și C-541/17, EU:C:2019:964, punctul 39).

- 38 A doua condiție, referitoare la existența riscului unui asemenea tratament, este astfel îndeplinită atunci când aceste deficiențe sistemice determină un risc pentru persoana interesată de a fi expusă unor tratamente contrare articolului 4 din cartă [a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 februarie 2024, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Încredere reciprocă în caz de transfer), C-392/22, EU:C:2024:195, punctul 62].
- 39 În ceea ce privește aprecierea acestor condiții de către instanța sesizată cu o cale de atac împotriva unei decizii de transfer, reiese din jurisprudența Curții că, atunci când această instanță dispune de elemente prezentate de persoana în cauză pentru a stabili existența unui asemenea risc, instanța menționată este obligată să aprecieze, pe baza unor elemente obiective, fiabile, precise și actualizate în mod corespunzător, precum și în raport cu standardul de protecție a drepturilor fundamentale garantat de dreptul Uniunii, dacă sunt îndeplinite cele două condiții prevăzute la articolul 3 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul Dublin III [a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 martie 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, punctul 90, precum și Hotărârea din 30 noiembrie 2023, Ministero dell'Interno și alții (Broșură comună – Returnare indirectă), C-228/21, C-254/21, C-297/21, C-315/21 și C-328/21, EU:C:2023:934, punctul 136]. În plus, această instanță trebuie de asemenea să ia în considerare, din proprie inițiativă, informații relevante de care are cunoștință pentru a decide aplicarea articolului 3 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul Dublin III [a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 februarie 2024, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Încredere reciprocă în caz de transfer), C-392/22, EU:C:2024:195, punctul 77].
- 40 Din această jurisprudență rezultă că, după cum au arătat Comisia Europeană și toate guvernele care au prezentat observații în fața Curții, existența unor deficiențe sistemice ale procedurii de azil și ale condițiilor de primire, care expun solicitantul unui risc serios de tratament inuman sau degradant, nu poate fi prezumată ca urmare a simplului fapt că statul membru responsabil a anunțat, în mod unilateral și cu încălcarea obligațiilor care îi revin în cadrul sistemului european comun de azil, suspendarea tuturor transferurilor solicitanților de protecție internațională către teritoriul său și, așadar, a procedurilor de preluare și de reprimire a acestor solicitanți. Dimpotrivă, existența unor astfel de deficiențe sistemice și a unui asemenea risc nu poate fi stabilită decât în urma unei analize concrete, întemeiată pe elemente obiective, fiabile, precise și actualizate în mod corespunzător.
- 41 Această interpretare este confirmată de obiectivele Regulamentului Dublin III, care urmărește în special să stabilească o metodă clară și operațională de determinare a statului membru responsabil și să prevină circulația secundară a solicitanților de azil între statele membre [Hotărârea din 30 noiembrie 2023, Ministero dell'Interno și alții (Broșură comună – Returnare indirectă), C-228/21, C-254/21, C-297/21, C-315/21 și C-328/21, EU:C:2023:934, punctul 141, precum și jurisprudența citată].
- 42 Or, statul membru desemnat drept responsabil în temeiul criteriilor enunțate în capitolul III din Regulamentul Dublin III nu se poate degreva, printr-un simplu anunț unilateral, de responsabilitățile care îi revin în temeiul acestui regulament, din moment ce o asemenea posibilitate ar conduce la nerespectarea acestor criterii și ar risca să pună astfel în pericol buna funcționare a sistemului instituit prin regulamentul menționat. În plus, a considera că se poate deduce dintr-un atare anunț unilateral că există deficiențe sistemice ale procedurii de azil și ale

condițiilor de primire a solicitanților care duc la un risc serios de tratament inuman sau degradant, de natură să împiedice toate transferurile solicitanților de protecție internațională către statul membru responsabil și să determine un transfer al responsabilității acestui stat membru către statul membru al circulației secundare, ar fi susceptibil să încurajeze asemenea deplasări prin incitarea solicitanților să își continue ruta de migrație către un alt stat membru care li s-ar părea că oferă condiții mai favorabile.

- 43 Prin urmare, împrejurarea că statul membru desemnat drept responsabil în temeiul criteriilor stabilite în capitolul III din Regulamentul Dublin III a suspendat în mod unilateral preluările și reprimirile solicitanților de protecție internațională nu este de natură, în sine, să justifice constatarea, în temeiul articolului 3 alineatul (2) al doilea paragraf din acest regulament, a unor deficiențe sistemice ale procedurii de azil și ale condițiilor de primire a solicitanților de protecție internațională în acest stat membru, care duc la un risc de tratament inuman sau degradant în sensul articolului 4 din cartă.
- 44 În consecință, chiar și într-o asemenea situație, revine instanței sesizate cu o acțiune împotriva unei decizii de transfer sarcina de a aprecia existența unor astfel de deficiențe sistemice și a riscului de tratament inuman sau degradant în sensul articolului 4 din cartă în condițiile precizate de jurisprudența amintită la punctele 35-39 din prezenta hotărâre.
- 45 În această privință, ținând seama de întrebările instanței de trimitere, trebuie adăugat că, deși această apreciere, care trebuie să fie întemeiată pe elemente obiective, fiabile, precise și actualizate în mod corespunzător, implică în mod necesar o componentă prospectivă în măsura în care revine instanței competente sarcina de a examina riscurile la care este expusă persoana în cauză în chiar momentul transferului, în cursul procedurii de azil sau la finalizarea acesteia [a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 martie 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, punctul 88, precum și Hotărârea din 30 noiembrie 2023, Ministero dell'Interno și alții (Broșură comună – Returnare indirectă), C-228/21, C-254/21, C-297/21, C-315/21 și C-328/21, EU:C:2023:934, punctul 135], ea nu este nici imposibilă, nici pur ipotetică.
- 46 Într-adevăr, reiese din jurisprudența Curții că instanța sesizată cu o cale de atac împotriva unei decizii de transfer poate, în vederea aprecierii menționate, să ia în considerare toate documentele disponibile, precum, dacă este cazul, rapoartele periodice și concordante ale organizațiilor neguvernamentale internaționale care menționează dificultățile practice pe care le ridică aplicarea sistemului european comun de azil în statul membru în cauză, documente emise de Înalțul Comisariat al Organizației Națiunilor Unite pentru Refugiați, precum și documente și schimburi de informații intervenite în cadrul punerii în aplicare a sistemului rezultat din Regulamentul Dublin III (a se vedea prin analogie Hotărârea din 21 decembrie 2011, N. S. și alții, C-411/10 și C-493/10, EU:C:2011:865, punctele 90 și 91), astfel încât să fie în măsură să stabilească existența unor asemenea deficiențe sistemice și a riscului de tratament inuman sau degradant în sensul articolului 4 din cartă.
- 47 În lumina ansamblului motivelor care precedă, trebuie să se răspundă la întrebările adresate că articolul 3 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul Dublin III trebuie interpretat în sensul că:
- nu se poate constata că există, în statul membru desemnat drept responsabil în temeiul criteriilor prevăzute în capitolul III din acest regulament, deficiențe sistemice ale procedurii de azil și ale condițiilor de primire a solicitanților de protecție internațională, care duc la un risc de tratament inuman sau degradant în sensul articolului 4 din cartă, pentru simplul motiv că

respectivul stat membru a suspendat, în mod unilateral, preluările și reprimirile acestor solicitanți;

- o astfel de constatare nu poate fi efectuată decât în urma unei analize a ansamblului datelor relevante pe baza unor elemente obiective, fiabile, precise și actualizate în mod corespunzător.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 48 Întrucât, în privința părților din litigiile principale, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

Articolul 3 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul (UE) nr. 604/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid

trebuie interpretat în sensul că

nu se poate constata că există, în statul membru desemnat drept responsabil în temeiul criteriilor prevăzute în capitolul III din acest regulament, deficiențe sistemice ale procedurii de azil și ale condițiilor de primire a solicitanților de protecție internațională, care duc la un risc de tratament inuman sau degradant în sensul articolului 4 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, pentru simplul motiv că respectivul stat membru a suspendat, în mod unilateral, preluările și reprimirile acestor solicitanți.

O astfel de constatare nu poate fi efectuată decât în urma unei analize a ansamblului datelor relevante pe baza unor elemente obiective, fiabile, precise și actualizate în mod corespunzător.

Semnături